

[Etusivu](#) > ... > [Perhe- ja Perintöoikeudelliset Asiat](#) > [Varallisuussuhteet Avioliitossa Ja Rekisteröidyssä Parisuhteessa](#) > [Rekisteröityjen Parisuhteiden Varallisuusosoikeudelliset Vaikutukset](#) > France

Rekisteröityjen parisuhteiden varallisuusosoikeudelliset vaikutukset

Sisällön tuottaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

1 Onko tässä jäsenvaltiossa erimuotoisia rekisteröityjä parisuhteita? Miten ne eroavat toisistaan?

Ranskassa on vain yhdenlainen rekisteröity parisuhde eli yhteiselämää koskeva sopimus (*pacte civil de solidarité* (PACS)). Siviililain (*Code civil*) 515-1 §:n mukaan PACS-sopimus on ”kahden täysi-ikäisen samaa tai eri sukupuolta olevan luonnollisen henkilön välillä tehty sopimus yhteisen elämän järjestämisestä”.

Rekisteröidyllä parisuhteella on varallisuusosoikeudellisia vaikutuksia sekä parisuhteen osapuolten välillä että suhteessa kolmansiin osapuoliin. Vaikutukset eivät ole yhtä laajoja kuin aviovarallisuusjärjestelmässä, ja vaikutusten luonne riippuu myös parisuhteen osapuolten tahdosta.

Varallisuussuhteita säätelevät erilaiset oikeussäännöt, jotka liittyvät parisuhteen osapuolten valtuuksiin, omistusoikeuksiin, oikeuksiin ja velvollisuuksiin PACS-sopimuksen voimassaoloaikana.

Osapuolet kuuluvat valitusta varallisuusjärjestelmästä riippumatta myös pakottavan ensisijaisen järjestelmän piiriin. Siviililain 515-4 §:ssä säädetään tältä osin, että parisuhteen osapuolet sitoutuvat yhteiselämään sekä keskinäiseen aineelliseen tukemiseen ja avustamiseen. Lisäksi kumppanit vastaavat lähtökohtaisesti yhdessä kolmansille osapuolille veloista, jotka jompikumpi heistä on ottanut arkielämän tarpeisiin.

2 Onko tässä jäsenvaltiossa lakiin perustuva rekisteröityjen parisuhteiden varallisuussuhteita koskeva järjestelmä? Mitä siinä säädetään? Mihin rekisteröidyn parisuhteen muotoihin sitä sovelletaan?

Ranskan laissa annetaan PACS-sopimuksen solmiville osapuolille mahdollisuus valita toinen kahdesta varallisuusjärjestelmästä.

Ensimmäinen on yleinen varallisuusjärjestelmä (silloin kun erillistä sopimusta ei ole), joka perustuu osapuolten omaisuuksien erillisyyden periaatteeseen sekä olettaamaan omaisuuden yhteisomistuksesta, ellei toisin todisteta. Näin ollen kumpikin osapuoli päättää yhä oman henkilökohtaisen omaisuutensa hallinnoinnista ja käytöstä ja hallitsee sitä vapaasti, ja kumpikin vastaa yksin ennen sopimuksen voimaantuloa tai sen voimassaoloaikana syntyneistä henkilökohtaisista veloista (siviililain 515-5 §). Vasta silloin, kun todistetaan, että omaisuus ei kuulu jommallekummalle osapuolista, voidaan katsoa, että he omistavat sen yhdessä niin, että kumpikin omistaa siitä puolet.

Toinen vaihtoehto on, että parisuhteen osapuolet sopivat parisuhteen aikana kertyneen omaisuuden yhteisomistukseen perustuvasta järjestelmästä. PACS-sopimuksen voimassaoloaikana yhdessä tai erikseen hankitun omaisuuden katsotaan olevan osapuolten yhteisomistuksessa niin, että kumpikin omistaa siitä puolet (siviililain 515-5-1 §). Tietyt siviililain 515-5-2 §:ssä määritellyt omaisuuserät pysyvät kuitenkin parisuhteen

osapuolen yksinomaisessa omistuksessa. Tällaisia ovat muun muassa parisuhteen osapuolen PACS-sopimuksen tekemisen jälkeen saamat rahavarat, joita ei ole käytetty omaisuuden hankintaan, syntynyt omaisuus ja sen liitännäiset, henkilökohtainen omaisuus, omaisuuserät tai -osuudet, jotka on hankittu rahavaroilla, jotka ovat kuuluneet parisuhteen osapuolelle ennen alkuperäisen sopimuksen tai muutossopimuksen rekisteröintiä, omaisuuserät tai -osuudet, jotka on hankittu lahjana tai perintönä saaduilla rahavaroilla, sekä omaisuusosuudet, jotka on saatu, kun omaisuus, jonka toinen parisuhteen osapuolista oli omistanut jakamattomasta pesästä tai jonka tämä oli saanut lahjana, on huutokaupattu kokonaisuudessaan tai osittain.

Tässä yhteydessä olisi otettava huomioon, että Ranskassa on vain yhdenlainen rekisteröity parisuhde eli PACS.

3 Miten osapuolet voivat järjestää varallisuussuhteensa? Mitä muodollisia vaatimuksia tähän sovelletaan?

Parisuhteen osapuolet voivat tehdä PACS-sopimuksen väestörekisterivirkailijan (*officier de l'état civil*) tai notaarin luona.

Siviililain 515-3 §:ssä säädetään, että ”yhteiselämää koskevan sopimuksen tekevät henkilöt antavat siitä yhteisen ilmoituksen sen kunnan väestörekisterivirkailijalle, jonka alueelle he perustavat yhteisen asuinpaikkansa, tai, jos yhteisen asuinpaikan perustamiselle on vakava este, sellaisen kunnan väestörekisterivirkailijalle, jonka alueella jompikumpi parisuhteen osapuolista asuu”. Samassa yhteydessä parisuhteen osapuolet esittävät tekemänsä sopimuksen väestörekisterivirkailijalle.

PACS-sopimus voidaan tehdä myös notaarin vahvistamalla asiakirjalla; sopimusasiakirjan laatinut notaari hankkii osapuolilta yhteisen ilmoituksen, hoitaa sopimuksen rekisteröinnin ja huolehtii julkistamiseen liittyvistä muodollisuuksista (siviililain 515-3 §:n 5 momentti).

Parisuhteen osapuolet voivat päättää, että heihin sovelletaan siviililain 515-5-1 §:ssä määriteltyä parisuhteen aikana kertyneen omaisuuden yhteisomistukseen perustuvaa järjestelmää. Muutoin heihin sovelletaan siviililain 515-5 §:n mukaista lakisääteistä osapuolten omaisuuksien erillisyyden periaatteeseen perustuvaa järjestelmää.

Kun PACS-sopimus on voimassa, parisuhteen osapuolet voivat päättää muuttaa tai vaihtaa varallisuusjärjestelmänsä tekemällä muutossopimuksen, jonka julkistamisessa noudatetaan samaa menettelyä kuin alkuperäisen sopimuksen yhteydessä. Sopimus luovutetaan tai lähetetään alkuperäisen asiakirjan vastaanottaneelle väestörekisterivirkailijalle tai notaarille rekisteröitäväksi (siviililain 515-3 §:n 6 momentti).

4 Onko varallisuussuhteiden järjestämistä rajoitettu?

PACS-sopimuksen tehneiden parisuhteen osapuolten varallisuusjärjestelmä on, ellei tehdyssä sopimuksessa toisin mainita, omaisuuksien erillisyyden periaatteeseen perustuva järjestelmä. Osapuolet voivat kuitenkin nimenomaisesti valita, että heidän suhteeseensa sovelletaan rekisteröidyn parisuhteen aikana kertyneen omaisuuden yhteisomistukseen perustuvaa järjestelmää siviililain 515-5-1 §:n mukaisesti: ”Parisuhteen osapuolet voivat päättää alkuperäisessä sopimuksessa tai muutossopimuksessa, että omaisuuteen, jonka he hankkivat yhdessä tai erikseen siitä alkaen, kun nämä sopimukset on rekisteröity, sovelletaan omaisuuden yhteisomistukseen perustuvaa järjestelmää. Tämän omaisuuden katsotaan näin ollen olevan osapuolten yhteisomistuksessa siten, että kumpikin omistaa siitä puolet, eikä osapuoli voi vedota toista osapuolta vastaan erisuuruisiin osallistumisosuuksiin.”

Parisuhteen osapuolet kuuluvat valitsemastaan järjestelmästä riippumatta myös pakottavaan ensisijaiseen järjestelmään, jossa määritellään heidän oikeutensa ja velvollisuutensa toisiaan kohtaan ja suhteessa kolmansiiin osapuoliin. Siviililain 515-4 §:ssä säädetään tältä osin, että parisuhteen osapuolet sitoutuvat yhteiselämään sekä keskinäiseen aineelliseen tukemiseen ja avustamiseen. Lisäksi kumppanit vastaavat lähtökohtaisesti yhdessä kolmansille osapuolille veloista, jotka jompikumpi heistä on ottanut arkielämän tarpeisiin.

5 Mitkä ovat rekisteröidyn parisuhteen purkamisen tai mitätöinnin

oikeusvaikutukset varallisuussuhteisiin?

Siviililain 515-7 §:ssä säädetään, että yhteiselämää koskeva sopimus purkautuu, kun toinen parisuhteen osapuolista kuolee tai kun osapuolet avioituvat tai kun toinen heistä avioituu. Näissä tapauksissa sopimuksen purkautuminen tulee voimaan sinä päivänä, jona asianomainen tapahtuma toteutuu. Sopimus voidaan niin ikään purkaa osapuolten yhteisellä ilmoituksella tai toisen osapuolen yksipuolisella päätöksellä.

PACS-sopimuksen purkautuminen tulee voimaan osapuolten välisissä suhteissa päivänä, jona se rekisteröidään. Se on täytäntöönpanokelpoinen kolmansiin osapuoliin nähden siitä päivästä lukien, jona julkistamiseen liittyvät muodollisuudet on suoritettu.

Rekisteröidyn parisuhteen purkamista tai mitätöintiä seuraa varallisuusjärjestelmän alaisen omaisuuden selvittäminen.

Siviililain 515-7 §:n 10 momentin mukaan parisuhteen osapuolten on huolehdittava PACS-sopimukseen perustuvien oikeuksien ja velvollisuuksien selvittämisestä. Tuomari päättää eron varallisuus oikeudellisista seurauksista vain silloin, jos osapuolet eivät pääse asiassa sopuun.

Kumpikin osapuoli ottaa itselleen henkilökohtaisen omaisuutensa.

Yhteisomistuksessa oleva omaisuus jaetaan puoliksi, ellei sopimuksessa määrätä toisin. Mikään ei esimerkiksi estä sitä, että parisuhteen entiset osapuolet jättävät yhteisomistuksessa olevan omaisuutensa jakamatta.

Osapuolten keskinäiset velat on selvitettävä.

Osapuoliin voidaan soveltaa säännöksiä toista osapuolta suosivasta jaosta (siviililain 831, 831-2, 832-3 ja 832-4 §).

6 Miten toisen osapuolen kuolema vaikuttaa rekisteröidyn parisuhteen varallisuussuhteisiin?

Parisuhteen toisen osapuolen kuolema johtaa rekisteröidyn parisuhteen purkautumiseen kuolinpäivänä ja varallisuusjärjestelmän omaisuuden selvittämiseen edellä kuvattujen menettelysääntöjen mukaisesti.

Ranskan perintöoikeudessa parisuhteen jälkeenyäännyt osapuoli ei ole lakimääräinen perillinen. Hänet voidaan kuitenkin tehdä perijäksi testamentilla.

Jälkeenyäännyt osapuoli voi vaatia itselleen oikeutta käyttää tilapäisesti vuoden ajan asuntoa, joka on tosiasiallisesti ollut hänen pääasiallinen asuinpaikkansa toisen osapuolen kuolinpäivänä (siviililain 763 §:n 1 ja 2 momentin mukaisin ehdoin).

Tämä oikeus ei kuitenkaan perustu yleiseen oikeusjärjestykseen, ja vainaja voi evätä tämän oikeuden testamentissaan.

Jälkeenyäännyt osapuoli voi niin ikään vaatia, että perheen asunto tulee jaossa hänelle, mikäli vainaja on nimenomaisesti määrännyt näin testamentissaan (siviililain 515-6 §:n 2 momentti).

7 Millä viranomaisella on toimivalta ratkaista rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskeva asia?

PACS-sopimuksen osapuolten tai avopuolisoiden yhteistä omaisuutta koskevissa asioissa toimivalta kuuluu perhetuomioistuimelle (*juge aux affaires familiales, JAF*) (lainsäädännön yksinkertaistamisesta 12 päivänä toukokuuta 2009 annettu laki nro 2009-506 (*loi n° 2009-506 du 12 mai 2009 sur la simplification du droit*); 17 päivänä joulukuuta 2009 annettu asetus nro 2009-1591 perhetuomioistuinmenettelystä aviovarallisuusjärjestelmiä ja jakamattomia pesiä koskevissa asioissa (*décret n° 2009-1591 du 17 décembre 2009 relatif à la procédure devant le juge aux affaires familiales en matière de régimes matrimoniaux et d'indivisions*); 16 päivänä kesäkuuta 2010 päivätty yleiskirje CIV/10/10 perhetuomioistuimen toimivallasta omaisuuden selvittämistä koskevissa asioissa (*circulaire CIV/10/10 du 16 juin 2010 sur les compétences du juge*

aux affaires familiales en matière de liquidation)).

8 Mitkä ovat rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudelliset vaikutukset parisuhteen osapuolen ja kolmansien osapuolten välisiin oikeussuhteisiin?

Osapuolten valitsemasta varallisuusjärjestelmästä riippumatta sovelletaan siviililain 515-4 §:n 2 momenttia, jonka mukaan osapuolet vastaavat yhdessä kolmansille osapuolille veloista, jotka jompikumpi heistä on ottanut arkielämän tarpeisiin. Yhteisvastuuta ei kuitenkaan sovelleta, jos summat ovat ilmeisen kohtuuttomat. Yhteisvastuu ei päde myöskään osamaksulla tehtäviin hankintoihin tai lainasopimuksiin, joihin ei ole molempien osapuolten suostumusta, paitsi jos viimeksi mainituissa on kyse pienistä päivittäisen elämän kannalta välttämättömistä summista ja näistä summista (mikäli lainoja on useita) kertyvä määrä ei ole selvästi liiallinen kotitalouden elintasoon nähden.

Siviililain 515-5 §:n 3 momentin mukaan osapuolella, joka omistaa henkilökohtaisesti irtainta omaisuutta, katsotaan olevan vilpittömässä mielessä toimiviin kolmansiin osapuoliin nähden toimivalta tehdä tämän omaisuuden hallinnointiin, käyttöön tai luovutukseen liittyvät toimet yksin.

9 Lyhyt kuvaus rekisteröidyn parisuhteen varallisuussuhteiden jakautumisesta, mukaan lukien ositus, jako ja myynti, tässä jäsenvaltiossa

Kun PACS-sopimus purkautuu, parisuhteen osapuolten on siviililain 515-7 §:n 10 momentin mukaan huolehdittava PACS-sopimukseen perustuvien oikeuksien ja velvollisuuksien selvittämisestä. Tuomari päättää eron varallisuus oikeudellisista seurauksista vain silloin, jos osapuolet eivät pääse asiassa sopuun.

Osapuolet voivat joko sopia omaisuuden jaosta keskenään tai viedä asian tuomioistuimen ratkaistavaksi. Sopimusjaossa parisuhteen osapuolten kesken laaditaan jakosopimus. Jakosopimus edellyttää notaarin vahvistusta, mikäli jaettavana on kiinteistörekisteriin merkittyä omaisuutta. Ositus toimitetaan tuomioistuimessa, mikäli osapuolet eivät pääse sopuun omaisuuden selvittämisestä tai jakamisesta. Tuomari ratkaisee jaottoman yhteisomistussuhteen säilyttämisestä tai toista osapuolta suosivasta jaosta (*attribution préférentielle*) esitetyt pyynnöt (siviililain 831 §).

Silloin, kun osapuoliin sovelletaan yleistä varallisuusjärjestelmää eli järjestelmää, joka perustuu omaisuuksien erillisyyden periaatteeseen, kaikki sellainen omaisuus, jonka osapuolet voivat todistaa kuuluvan heistä jommallekummalle, palautetaan omistajalleen. Samoin toisen osapuolen henkilökohtaiset velat pysyvät hänen henkilökohtaisina velkoinaan. Sen sijaan omaisuus, jonka ei ole todistettu olevan jommankumman osapuolen omaisuutta, oletetaan yhteiseksi omaisuudeksi, josta kummallekin osapuolelle kuuluu puolet.

Mikäli osapuolet olivat valinneet parisuhteen aikana kertyneen omaisuuden yhteisomistukseen perustuvan järjestelmän, yhteisomistuksessa olevan omaisuuden katsotaan olevan puoliksi kummankin osapuolen omaisuutta. Näin ollen yhteisomistuksessa oleva omaisuus jaetaan puoliksi osapuolten kesken lukuun ottamatta omaisuutta, joka jää jommankumman osapuolen omaisuudeksi (ks. edellä esitetty ja siviililain 515-5-2 §).

Osapuoliin voidaan soveltaa säännöksiä toista osapuolta suosivasta jaosta (siviililain 831, 831-2, 832-3 ja 832-4 §).

10 Millä tavoin kiinteä omaisuus rekisteröidään ja mitä asiakirjoja tai tietoja siihen vaaditaan?

Silloin, kun sopimusjaossa jaetaan kiinteistörekisteriin merkittyä omaisuutta (toisin sanoen kiinteistöjä), omaisuuden selvitys- ja jakoasiakirja (*acte de liquidation-partage*) on ehdottomasti toimitettava notaarin vahvistamana.

Siviililain 710-1 §:ssä säädetään, että ”kaikkien toimien tai oikeuksien on kiinteistörekisterin muodollisuuksien suorittamiseksi perustuttava Ranskassa toimivalle notaarille toimitettuun notaarin vahvistamaan asiakirjaan, tuomioistuimen päätökseen tai hallintoviranomaisen antamaan viralliseen asiakirjaan”.

■ Päivitetty viimeksi: 15/04/2024

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.